

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

3314 – 196 / 25

Београд

Заштитник грађана
Zastitnik gradana

дел.бр. 33619 датум 28.11.2025

Заштитник грађана на основу члана 20. став 2. а у вези члана 27. став 2. Закона о Заштитнику грађана,¹ упућује Министарству здравља

ИНИЦИЈАТИВУ ЗА ИЗМЕНУ И ДОПУНУ
ПРАВИЛНИКА О БЛИЖИМ УСЛОВИМА ЗА ОБАВЉАЊЕ ЗДРАВСТВЕНЕ
ДЕЛАТНОСТИ У ЗДРАВСТВЕНИМ УСТАНОВАМА И ДРУГИМ ОБЛИЦИМА
ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

У циљу заштите и унапређењу људских и мањинских права и слобода и побољшања доступности и приступачности здравствене заштите особама са инвалидитетом, потребно је да Министарство здравља без одлагања изради и у најкраћем року донесе *Правилник о изменама и допунама Правилника о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене заштите*, и то тако да:

- у делу *Услови у погледу просторија* буде прописано да се здравствена делатност у здравственој установи, односно приватној пракси може обављати у грађевинском објекту у коме прилаз мора бити прилагођен за приступ особама са инвалидитетом;
- да се пропише обавеза здравственим установама и приватној пракси, за које је одговарајућим актом већ утврђено да су испуњени прописани услови за обављање здравствене делатности, да у одређеном, примереном року прилаз објекту прилагоде за приступ особама са инвалидитетом.

Р а з л о ж и

Савез за приступачност Србије и чланови Савета Заштитника грађана за особе са инвалидитетом, указали су Заштитнику грађана да се особе са инвалидитетом суочавају са проблемом остваривања права на здравствену заштиту јер поједини грађевински објекти у којима се обавља здравствена делатност нису прилагођени за приступ особама са инвалидитетом. Посебно је указано да се дешава се да прилаз објекту од пешачког прелаза/ аутобуске станице/паркинг места оптерећен препрекама (стрми успони, ивичњаци, степеници), да улазна врата нису адекватна да би особа са инвалидитетом могла несметано да уђе у објекат... Истакнуто је и да се особе са инвалидитетом у објектима - здравственим установама суочавају не само са физичким препрекама, већ да у простору често постоје и

¹ „Сл. гласник РС“, бр. 105/2021

комуникацијска и/или оријентацијска сметња, а која особу може ометати и/или спречавати у несметаном приступу, кретању, боравку и коришћењу здравствене заштите.

Истовремено, указано је да подзаконским актима, којима се уређују услови у погледу простора које морају испуњавати здравствене установе, нису обухваћени и услови који се односе на приступачност објекту у смислу да прилаз мора бити прилагођен за приступ особама са инвалидитетом.

***

Заштитник грађана је приликом сагледавања изложеног проблема и заузимања става по том питању, посебно имао у виду следеће:

- Република Србија је ратификовала *Конвенцију о правима особа са инвалидитетом*,² чији је циљ да се унапреди, заштити и осигура пуно и једнако уживање свих људских права и основних слобода свим особама са инвалидитетом и унапреди поштовање њиховог достојанства. Приступачност подразумева све оно што сваком појединцу омогућава да самостално живи и учествује у свим аспектима живота, на једнакој основи. У циљу омогућавања самосталног живота и пуног учешћа особа са инвалидитетом у свим сферама живота, државе стране уговорнице су у обавези да предузму одговарајуће мере да особама са инвалидитетом обезбеде приступ, равноправно са другима, физичком окружењу, превозу, информацијама и комуникацијама, укључујући информационе и комуникационе технологије и системе, као и другим погодностима и услугама које су отворене односно стоје на располагању јавности, како у урбаним тако и у руралним срединама. Те мере, које укључују идентификовање и уклањање препрека и баријера за приступ, односе се, између осталог, и на зграде, путеве, превозна средства и друге погодности у затвореном и на отвореном простору, укључујући школе, стамбене објекте, здравствене објекте и радна места.
- *Законом о здравственој заштити*³ прописано је да начело приступачности здравствене заштите подразумева обезбеђивање одговарајуће здравствене заштите грађанима, која је **физички, комуникацијски, географски и економски доступна**, односно културолошки прихватљива, а **посебно особама са инвалидитетом**.
- *Закон о правима пацијената*⁴ право на приступачност здравствене заштите дефинише као посебно право пацијената - Пацијент има право на доступну и квалитетну здравствену заштиту, у складу са својим здравственим стањем, а у границама материјалних могућности система здравствене заштите. У поступку остваривања здравствене заштите, пацијент има право на једнак приступ здравственој служби, без дискриминације у односу на финансијске могућности, место становања, врсту обољења, време приступа здравственој служби или у односу на неку другу различитост која може да буде узрок дискриминације (чл. 6).
У стратешким документима, Република Србија се определила за унапређење приступачности, па је тако у оквиру *Стратегије јавног здравља у Републици Србији 2018–2026. године*⁵ као један од циљева наведено је унапређење приступачности здравствених услуга и доступности здравствене заштите осетљивим друштвеним групама на територији јединица локалне самоуправе, континуирано.
- *Стратегија за унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији за период од 2025. до 2030. године*⁶ као један од кључних проблема који се односе на особе са

² Закон о потврђивању Конвенције о правима особа са инвалидитетом – „Сл. гласник РС“, бр. 42/09

³ „Сл. гласник РС“, бр. 25/19, 92/23 – аутентично тумачење, 29/25 – УС

⁴ „Сл. гласник РС“, бр. 45/13, 25/19 – други закон

⁵ „Сл. гласник РС“, бр. 61/18

⁶ „Сл. гласник РС“, бр. 6/25

инвалидитетом дефинише да није обезбеђена адекватна приступачност објектима јавне намене.

- **Закон о планирању и изградњи**⁷ прописује стандарде приступачности за зграде јавне намене, а **Правилником о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама** се ближе утврђују технички стандарди приступачности за несметано кретање особа са инвалидитетом. Приступачност, у смислу овог правилника, односи се, између осталог, на зграде јавне и пословне намене, објекте за јавну употребу. Објекти за јавно коришћење, у смислу овог правилника, између осталих, су **болнице, домови здравља, домови за старе...** Приступачност, у смислу овог правилника, односи се на планирање нових објеката и простора, пројектовање и изградњу и доградњу нових објеката и на реконструкцију и адаптацију постојећих објеката, када је то могуће у техничком смислу којима се особама са инвалидитетом омогућава несметан приступ, кретање, боравак и рад у тим грађевинама на једнакој основи као и осталим особама. Правилником су као обавезни елементи приступачности утврђени и елементи приступачности за савладавање висинских разлика (чл. 6-11.), елементи приступачности кретања и боравак у простору у објектима за јавно коришћење (чл. 13-30.), као и елементи приступачности јавног саобраћаја (чл. 32-36.). Истовремено, Правилником су прописани и посебни услови за поједине објекте, уз навођење услова који се односе на болница, домовна здравља, домовна за старе, рехабилитационих центара (чл. 25.).
- **Правилником о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене заштите**⁸ прописују се ближи услови у погледу кадра, опреме, простора и лекова које за оснивање и обављање здравствене делатности, односно одређених послова здравствене делатности, морају испуњавати здравствене установе, односно други облици здравствене службе (приватна пракса).

Такође, Заштитник грађана је приликом заузимања става по овом питању имао у виду и следеће:

- **Законом о Заштитнику грађана**⁹ прописано је да је Заштитник грађана је овлашћен да Народној скупштини, односно Влади и органу управе поднесе иницијативу за измену или допуну закона и других прописа и општих аката, ако сматра да до повреде права грађана долази због недостатака у прописима, као и да иницира доношење нових закона, других прописа и општих аката, када сматра да је то од значаја за остваривање и заштиту права грађана. Надлежни одбор Народне скупштине, односно Влада и органи управе дужни су да размотре иницијативу коју је поднео Заштитник грађана и обавештење о томе доставе Заштитнику грађана најкасније 60 дана од дана подношења иницијативе (члан 20. став 2. и 3.). Такође, Заштитник грађана, поред права на покретање и вођење поступка, има право да пружањем добрих услуга, посредовањем и давањем савета и мишљења о питањима из своје надлежности делује превентивно, у циљу унапређења рада органа управе и унапређења заштите људских права и слобода.
- **Одлуком о образовању Савета Заштитника грађана за права особа са инвалидитетом**¹⁰ одређено је да Савет пружа стручну и саветодавну подршку Заштитнику грађана у обављању послова утврђених Законом о Заштитнику грађана у области заштите права особа са инвалидитетом. Савет је колегијално тело које разматра и развија праксу, стратегију и планове рада Заштитника грађана у области заштите права особа са

⁷ „Сл. гласник РС“, бр. 72/09 ... 91/25

⁸ „Сл. гласник РС“, бр. 43/06 ... 86/25

⁹ „Службени гласник РС“, бр. 105/21

¹⁰ Акт дел. бр. 14585 од 02.6.2025. год. и дел. бр. 19208 од 14.7.2025. год. доступно на

<https://www.ombudsman.rs/index.php/2011-12-25-10-17-15/pr-v-s-b-s-inv-lidi-i-s-ri-ih/8241-f-r-ir-n-s-v-z-sh-i-ni-gr-d-n-z-pr-v-s-b-s-inv-lidi>

инвалидитетом, а његови чланови мишљења и предлоге дају и појединачно. Савет и његови чланови баве се питањима из делокруга рада Савета по сопственој иницијативи и по предлогу Заштитника грађана. Ставови, предлоге и мишљења из свог делокруга, Савет и његови чланови дају писаним путем.

***

На основу информација добијених од представника удружења особа са инвалидитетом – чланова Савета Заштитника грађана за права особа са инвалидитетом, након разматрања изложене проблематике на састанку Савета,¹¹ као и увида у релевантне позитивноправне прописе, Заштитник грађана је утврдио да је важећим прописима регулисано да се здравствена делатност у здравственој установи, односно приватној пракси може се обављати у грађевинском објекту који испуњава одређене, таксативно побројане услове. Међутим, **међу условима није прописано да прилаз објекту у коме се налази здравствена установа одн. приватна пракса мора бити прилагођени за приступ особама са инвалидитетом.**

Имајући у виду да начело приступачности здравствене заштите подразумева обезбеђивање одговарајуће здравствене заштите грађанима, која је **физички**, комуникацијски, географски и економски **доступна**, односно културолошки прихватљива, а **посебно особама са инвалидитетом**, Заштитник грађана је става да је потребно подзаконским актом, којим се прописују ближи услови у погледу простора за оснивање и обављање здравствене делатности, односно одређених послова здравствене делатности, које морају испуњавати здравствене установе, односно приватна пракса, неопходно прописати као услов да **прилаз објекту у коме се налази здравствена установа мора бити прилагођени за приступ особама са инвалидитетом.**

***

Заштитник грађана је става да је, по тренутно важећим прописима, могуће да здравствене установе и/или приватна пракса добије одобрење за обављање здравствене делатности у објекту чији прилаз није прилагођен за приступ особа са инвалидитетом. У оваквим ситуацијама особе са инвалидитетом су онемогућене да приступе објекту у коме се обавља здравствена делатност/приватна пракса што за директну последицу може да има, и често и има, ускраћивање права на здравствену заштиту особама са инвалидитетом.

Наиме, Заштитник грађана сматра да до повреде права особа са инвалидитетом на доступност здравствене заштите долази и због недостатака у прописима, те у складу са својим овлашћењима упућује Министарству здравља ову иницијативу.

Заштитник грађана наглашава да поштовање личности и достојанства особе са инвалидитетом захтева обезбеђивање услова за самосталност особе са инвалидитетом у коришћењу јавних услуга и простора, па самим тим и коришћења здравствених услуга у здравственим установама.

Заштитник грађана верује да је Министарство здравља свесно изложеног проблема, те да ће без одлагања предузети све активности у циљу припреме и доношења Правилника о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене заштите и тиме утицати на отклањању постојећих препрека како би се особама са инвалидитетом омогућио несметан приступ објектима здравствених установа/приватне праксе.

¹¹ Одржан 03.11.2025. год. о чему је сачињена службена белешка дел. бр. 30775 од 04.11.2025. год.

***

Имајући у виду законом прописану обавезу органа управе да размотре иницијативу коју је поднео Заштитник грађана и обавештење о томе доставе Заштитнику грађана најкасније 60 дана од дана подношења иницијативе, потребно је да Министарство здравља у наведеном року достави обавештење Заштитнику грађана о предметној иницијативи.

ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

